

Forfatter: Andersen, H. C.

Titel: H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

Citation: Andersen, H. C.: "H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal", i Andersen, H. C.: *H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal*, C. A. Reitzel, 1990, s. 360. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-hcaeventyr07val-shoot-idm139890592095248/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

149.3 *uden og inden*] udbrøp og indeni. – **8-10** *Moses ... Gud*] jvf. 2.Mos. 19-20. – **17** *Kukkeren*] gøgen.

150.3 *de syv Dødsryder*] se n.t. III 126.15-16. – **5** *Ottegang*] i den katolske kirke gudstjeneste, der holdes før daggry kl. 3; matutina; her tillige ordspil på tallet otte. – **6** *de ni Muser*] i gr. mytologi skyts-gudinder for kunst og videnskab, jvf. *Kjærlighedens Vægtervers* (1833; SS XII 268). – **6** *en ... Astronomen*] Urania. – **7** *en ... Archæ*] Klio. – **7** *Resten ... Theatret*] Melpomene (tragedien), Thalia (komedien), Terpsichore (dansen), Kalliope (eposet), Euterpe (musikken), Erato (den erotiske digtning) og Polyhymnia (sangen). – **8-9** *Paa Slaget ... ti*] sml. *Kjærlighedens Vægtervers* (1833; SS XII 268). – **11-12** *Bro, bro, brille ... elløse*] gammel børnelæg. – **13** *Kabude*] hue med øreklapper eller slag, der kan knappes foran munden eller smøges ned over nakken. – **14** *Morgensjernes*] våben i form af et langt skaft, hvorpå sidder en kugle besat med pigge.

151.6 *pølske*] snedige, smu.

152.11 *spøgede ... Spøg*] ordspil på spøge: gå igen efter døden og Spøg: morsomhed.

Hvad hele Familien sagde

Hvad hele Familien sagde tryktes første gang under titlen *Hvad den hele Familie sagde* i *For Romantik og Historie*, udg. af H.P.Holst, 5.Bind 1871, der udkom september 1870.

Om eventyret skriver A i *Bemærkninger*, at det tildels hører til det selvoplevede (28). Hvortil A præcist sigter vides ikke, men inspirationen hænger sandsynligvis sammen med Clara Andersens skuespil *Grøns Fødselsdag* (jvf. *Maries fødselsdag*) og spekulationer over zoologen Jonas Collin d.y. (1840-1905), der havde svært ved at finde sig til rette med livet, jvf. *Dagbøger* 20.3.1870: »I Theatret »Hr Grøns Fødselsdag« første Gang [...] Tænkt meget paa Jonas og hans Fremtid. Skrevet: *Hvad Familien sagde*« (VIII 346). 24.3. skriver A, der på dette tidspunkt havde lånt familien Melchior's lejlighed på Højøre Plads 21, til fru Melchior i Algier: »Jeg har skrevet en lille Historie: *Linet er det dejligste Eventyr*, det er skrevet ved Deres Bord, i Deres Stue, i det jeg ret følte det Livsens Solskin, Vennerne forunde mig. Solen selv skinnede ude fra ind i Stuen, og Deres og Deres Mands Billeder saac mildt ned til mig« (Reumert 146, jvf. ib. 150). 25.3. hedder det så i *Dagbøger*: »Tabt min Historie: *Hvad hele Familien sagde*. Foræret Jonas Collin Bilet til Hr Grøns Fødselsdag og var der

til en stor Deel af Stykket« (VIII 347). Hvad A mener med, at han har tabt historien, vides ikke; sml. indl. til *Hvad gamle Johannes fortalte* udf. s. 367.

Motivet med livet som det dejligste eventyr er endnu en variation over A.s hovedtema – jvf. titlerne MeE og MLE.

154.4 *den lille Marias*] opkaldt efter Marie Henriques (1866-1944), datter af A.s venner Martin og Therese Henriques. – **16** *Gudfader*] A.s alter ego. – **23** *Velocepede*] cykel med lige stort for- og baghjul og med pedaler på forhjulsakslen, der anvendtes i årene omkring 1870.

155.1-2 *Opdagelser i det indre Afrika*] en hentydning til David Livingstones (1813-73) ekspeditioner til Afrika. – **8** *rytet Børnet af Ærmet*] dvs. børnene var flyttet hjemmefra.

156.10 *hvor stor Du vokser*] hvor stor, gammel du end bliver. – **24** *Livet er det deiligste Eventyr*] jvf. C.G.Carus (1779-1868), livsløge hos kongen af Sachsen, i Album 2.3.1846: »Das wunderbarste Märchen ist das Leben des Menschen selbst« (35). A brugte siden ofte selv Carus' ord på stambogsblade.

»Dandse, dandse Dukke min!«

»Dandse, dandse Dukke min!« tryktes første gang under titlen Sangen til Dukkerne i Illustreret Børneblad, 1. Bind Nr. 4, 15.11.1871.

Eventyret er iflg. Dagbøger 17.9.1871 skrevet under et ophold på familien Henriques' landsted Petershøj udenfor København: »Skrev til Morgen Sang til Dukkernes« (IX 144). 21.10. læste A det op for Moritz Melchior (ib. 156) og 2.11. blev manuskripter afleveret: »Bessøg af Boghandler Westrup, som fik »Dandse, dandse Dukke min!«« (ib. 160).

Kimen til eventyret går dog tilbage til 1856, hvor 1. strofe af selve digtet blev trykt usigneret med titlen Min Dukke under juli i Folkekalender for Danmark 1857, der udkom december 1856. Digtet er løbrikt bygget over en gammel børnesang bl.a. kendt fra Thiele¹ IV 177: Dandse, dandse, Dukke min! / Silkesærk og Hermelin, / Stukne Skoe med Perler smaa, / Dem skal lille ha'e paa! jvf. også Krist.BRL 67 ff.

157.7-11 *Der kom en Student ... Børn*] sml. forholdet mellem studenten (A selv) og kancelliråden i *Den lille Idas Blomster* (I 43 ff).